

เศรษฐกิจไทย 15 ปีหลังวิกฤติ: พอเพียงหรือยัง?

โดย

ผ.ศ. ดร. ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ และ อ. ดร. นิรมล อริยอากาศมล

ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

20 กันยายน 2555

เศรษฐกิจไทย 15 ปีหลังวิกฤติ: พอเพียงหรือยัง?

โดย

ผ.ศ. ดร. ประสพโชค มั่งสวัสดิ์¹ และ อ. ดร. นิรมล อริยอากาภมล²

บทคัดย่อ

วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 เป็นวิกฤติเศรษฐกิจที่รุนแรงที่สุดของประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่ภาพลักษณ์ของเศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็ง และมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดี แต่เมื่อวิกฤติได้เกิดขึ้นกลับเป็นที่ประจักษ์ว่าระบบเศรษฐกิจไทยมีปัญหาในหลายภาคส่วน ซึ่งปัญหาเหล่านั้นสะท้อนถึงการดำเนินนโยบายและการปฏิบัติที่ขัดกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดภูมิคุ้มกันและความพอประมาณ เป็นต้นตอสำคัญของบทเรียนราคาแพงจากวิกฤติในครั้งนั้น สิบห้าปีหลังวิกฤติเศรษฐกิจประเทศไทยมีความพอเพียงหรือยัง เป็นคำถามสำคัญที่ต้องการคำตอบ

บทความนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงวิกฤติถึงปัจจุบัน (2540-2555) พบว่าปัญหาที่เคยเกิดขึ้นที่ก่อให้เกิดวิกฤติในครั้งก่อน เช่นระดับหนี้ต่างประเทศภาคเอกชนระยะสั้น หรือการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ดังที่เคยเกิดขึ้นมิใช่ปัญหาของเศรษฐกิจไทยในขณะนี้ ความเสี่ยงสำคัญที่เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญคือลักษณะการเป็นประเทศเปิดที่พึ่งพิงทางการค้าต่างประเทศสูง ทำให้อ่อนไหวต่อเศรษฐกิจโลก ปัญหาหนี้สาธารณะ ปัญหาเชิงสถาบัน และปัญหาสิ่งแวดล้อม หากต้องสรุปว่าประเทศไทยพอเพียงหรือยัง คงสรุปได้ว่ายัง เพียงแต่ลักษณะและประเภทของความไม่พอเพียงได้เปลี่ยนรูปแบบไป ซึ่งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ เพื่อป้องกันและลดโอกาสของการเกิดวิกฤติครั้งใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม

1 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ email: mongsawad@yahoo.com

2 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ email: arpakamol@yahoo.com

ผู้เขียนขอขอบคุณ ศ. ดร. ญัฐพงศ์ ทองภักดี สำหรับข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการเขียนบทความนี้

ผู้เขียนยินดีรับฟังข้อเสนอแนะ

วิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

ประเทศไทยนับจากปี พ.ศ. 2504 แม้ว่าจะประสบทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมือง ปัญหาวิกฤติน้ำมันสองครั้ง ปัญหาการเรียกร้องทางการเมืองของนักศึกษา และปัญหาสถาบันการเงินล้ม ประเทศไทยยังคงมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ซึ่งนับเป็นวิกฤติครั้งที่ยุทธศาสตร์ที่สุดของประเทศไทย เศรษฐกิจหดตัวเป็นครั้งแรกถึงร้อยละ 10.5 ในปี พ.ศ. 2541 มีการลอยตัวค่าเงินบาทซึ่งมูลค่าเงินบาทลดลงกว่าเท่าตัว ซึ่งวิกฤติในครั้งนั้นถือได้ว่าเป็นวิกฤติที่ยุทธศาสตร์ที่สุดของประเทศไทย

วิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 เกิดขึ้นในช่วงที่ภาพลักษณ์ของเศรษฐกิจไทยดี อัตราการขยายตัวที่สูง แต่เมื่อเกิดวิกฤติขึ้น กลับเป็นที่ประจักษ์ว่าเศรษฐกิจไทยมีปัญหาในหลายภาคส่วน ซึ่งวิกฤติที่เกิดขึ้นนี้เป็นการเกิดขึ้นของวิกฤติถึงสามประเภท เรียกว่า “ไตรวิกฤติ” (Triple crises) คือมีการเกิด วิกฤติสถาบันการเงิน (Bank crisis) วิกฤติค่าเงินบาท (Currency crisis) และวิกฤติหนี้³ (Debt crisis) วิกฤติที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้สะท้อนถึงการดำเนินนโยบายของภาครัฐและการปฏิบัติของภาคเอกชน ที่ขัดกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ช่วงทศวรรษก่อนหน้าปี พ.ศ. 2540 นั้น เป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมาก มีเศรษฐกิจโลกที่ขยายตัวดีเป็นปัจจัยหนุน โดยในทศวรรษนั้นประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมเกิดใหม่ในเอเชีย (Asian NICs) ถือได้ว่ามีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกที่สำคัญหลังจากกลุ่มละตินอเมริกาประสบปัญหาวิกฤติหนี้ เป็นที่ยอมรับกันว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ จึงมีเงินทุนไหลเข้าอย่างต่อเนื่อง ในปี 2536 ประเทศไทยเริ่มดำเนินนโยบายการเปิดเสรีทางการเงิน เช่นการผ่อนคลายการควบคุมสินเชื่อ การผ่อนปรนกฎระเบียบธนาคาร และการปล่อยเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งนโยบายผ่อนคลายนโยบายการเงินเช่นนี้ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดการเงิน แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมพฤติกรรมเก็งกำไรของสถาบันการเงินและอาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤติสถาบันการเงินตามมา ดังตัวอย่างการผ่อนคลายนโยบายการเงินของประเทศสหรัฐฯ ในช่วงทศวรรษที่ 80 ที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวจนทำให้ภาครัฐต้องเข้าอ้อมสถาบันการเงินที่มีปัญหา (Knoop, 2004: p.200) และสำหรับประเทศไทยการดำเนินนโยบายผ่อนคลายนโยบายการเงินเป็นไปอย่างรวดเร็ว สถาบันการเงินต่างๆใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการเงินนี้ในการแสวงหากำไร เช่นการกู้ยืมเงินระยะสั้นจากต่างประเทศเพื่อมาปล่อยกู้ภายในประเทศ ซึ่งการปล่อยกู้ี้รวมถึงการปล่อยกู้ในโครงการการลงทุนระยะยาว โดยเฉพาะ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ปัญหา moral hazard ในการปล่อยกู้กับโครงการหรือลูกหนี้ที่ไม่มีคุณภาพนับ และการรับประกันหนี้โดยนัยของภาครัฐ ชวนเป็นตัวกระตุ้นการก่อหนี้ที่สูงขึ้นก่อนวิกฤติ

³ Reinhart and Rogoff (2009) ได้ให้คำจำกัดความของวิกฤติหนี้ไว้ว่า วิกฤติหนี้ภายนอกประเทศคือสถานการณ์ที่ประเทศหยุดชำระหนี้ (default) ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (เงินต้นหรือดอกเบี้ย) ภายในระยะเวลาที่กำหนด การเลื่อนชำระและการปรับโครงสร้างหนี้ วิกฤติหนี้ภายในประเทศคือสถานการณ์เดียวกันกับวิกฤติภายนอกประเทศ และรวมถึงการยึดเงินฝากของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ Reinhart (2010) ยังเพิ่มสถานการณ์ที่ประเทศได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากโครงการของ IMF (Memorandum item on IMF program) ในคำจำกัดความด้วย ซึ่งประเทศไทยเข้าข่ายการเกิดวิกฤติหนี้ตามคำนิยามนี้

ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยมีปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมาเป็นเวลานาน โดยในปี 2538 – 2539 ขาดดุลถึงกว่าร้อยละแปด ซึ่งการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดดังกล่าวสะท้อนถึงการเกิดดุลของบัญชีเคลื่อนย้ายเงินทุน ซึ่งเป็นหนี้ระยะสั้นอยู่ในระดับที่สูงมากถึงกว่าร้อยละ 25 ของ GDP และมีสัดส่วนถึงร้อยละ 114.2 และ 99.7 ของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศในปี 2538 และ 2539 การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดนั้นจะยังไม่สร้างปัญหาหากประเทศมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูง แต่อย่างไรก็ตามมีโอกาสที่สูงมากที่เงินทุนเหล่านั้นจะไหลออกอย่างรวดเร็วหากเกิดความไม่มั่นใจในเศรษฐกิจ

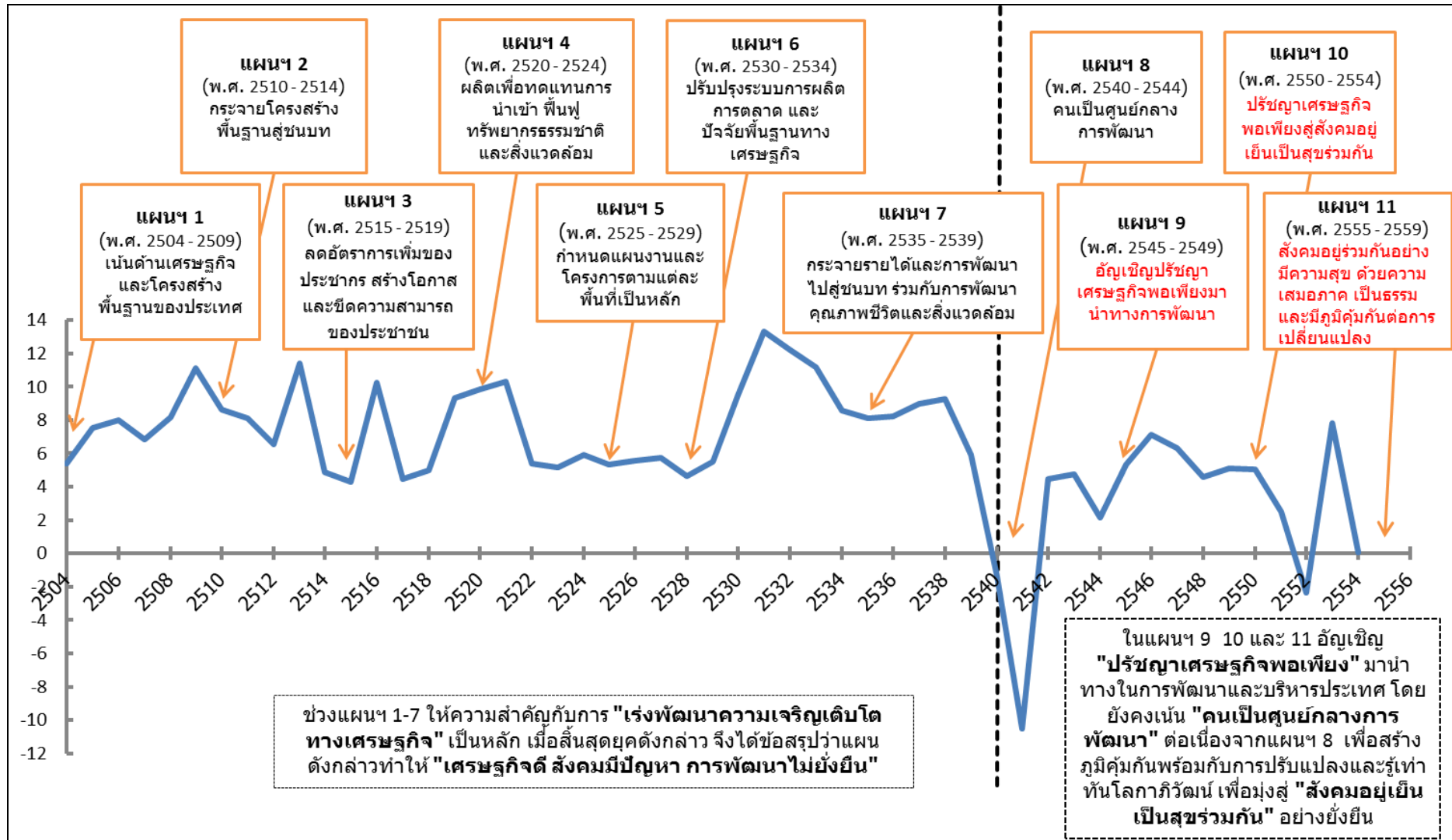
ในปี 2539 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเริ่มลดลง ค่าเงินบาทที่ผูกกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอยู่ในระดับที่ไม่สามารถจะรักษาไว้ได้ เกิดการโจมตีค่าเงิน เงินทุนไหลออกนอกประเทศ ประเทศไทยไม่สามารถต่อสู้เพื่อรักษาค่าเงินได้จึงต้องประกาศลอยตัวค่าเงินบาทในปี 2540 และค่าเงินบาทลดมูลค่าลงกว่าเท่าตัว ส่งผลให้มูลค่าหนี้ที่กู้ต่างประเทศปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะหนี้ภาคเอกชนที่เป็นต่างประเทศระยะสั้นที่ไม่สามารถ roll over ได้ สถาบันการเงินซึ่งมีการใช้ leverage ในอัตราที่สูงประสบปัญหาไม่มีเงินทุนเพียงพอ เกิดการขาดสภาพคล่อง ภาครัฐต้องเข้ามาอุ้มสถาบันการเงินเหล่านี้ ส่งผลให้ยอดหนี้สาธารณะ ซึ่งในปี 2539 อยู่ที่ระดับเพียงร้อยละ 14.9 ของ GDP ปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องจนขึ้นไปถึงเกือบสี่เท่าตัว โดยระดับสูงสุดที่ร้อยละ 57.2 ของ GDP ในปี 2544 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติหนี้ที่ต้องเข้าขอรับความช่วยเหลือจาก IMF

วิกฤติเศรษฐกิจในครั้งนี้สร้างความเสียหายให้แก่ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก หนี้ที่ภาครัฐเข้าอุ้มยังคงค้างอยู่จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามความผิดพลาดในครั้งนี้กลับกลายเป็นบทเรียนที่สำคัญ การดำเนินนโยบายประเทศที่เน้นเพียงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยขาดความรู้เท่าทัน ขาดภูมิคุ้มกันที่ดี และที่สำคัญการขาดความพอประมาณและความมีเหตุมีผล นับเป็นรากเง้าของวิกฤติที่เกิดขึ้น ภาครัฐมองเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจึงมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ ดังเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายรัฐบาล

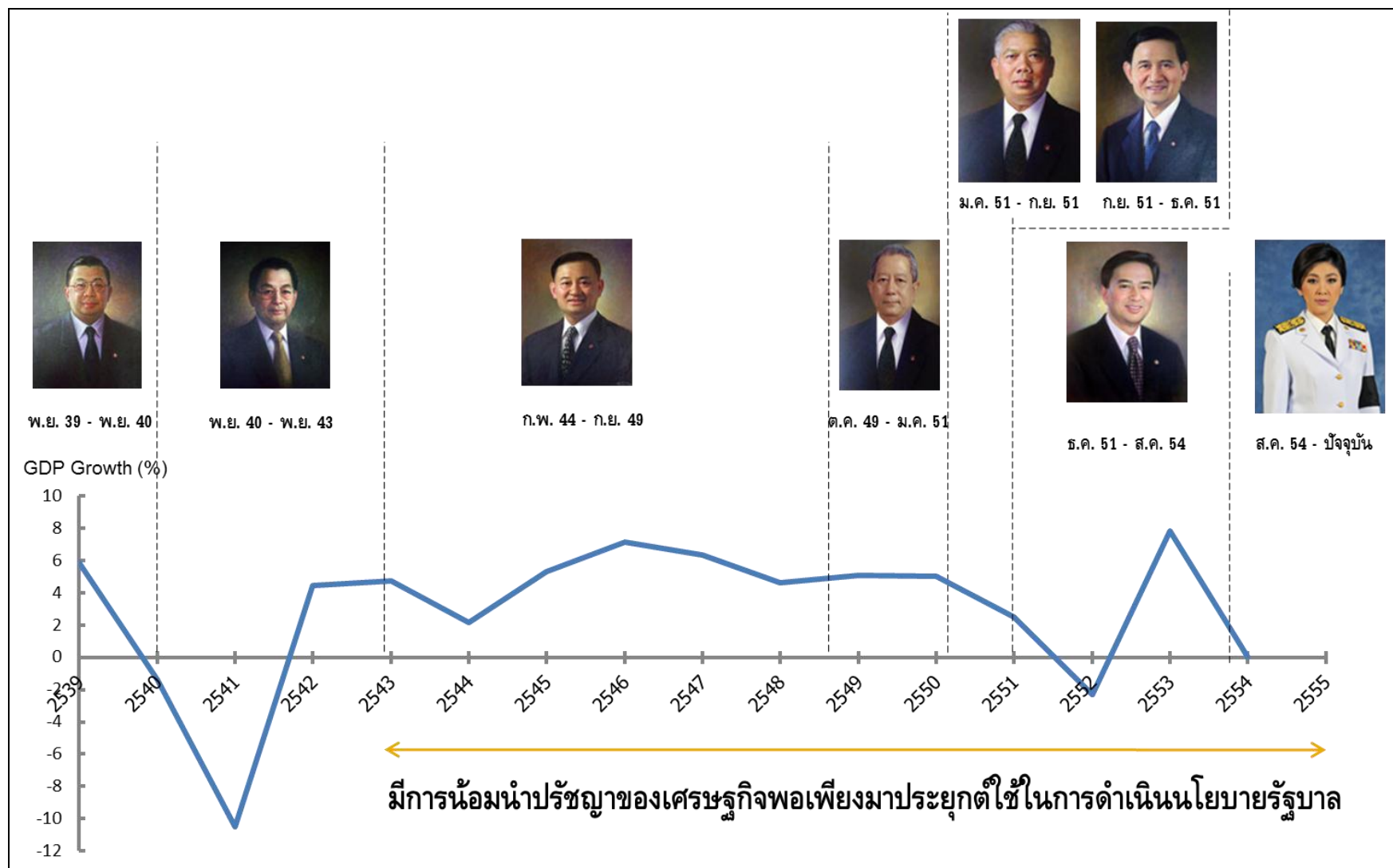
ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ (แผนพัฒนาฯ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันได้มีการใช้มาแล้ว 10 แผนและปัจจุบันอยู่ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (แสดงในแผนภาพที่ 1) ในช่วงแรกๆของการใช้แผนพัฒนาฯ (ฉบับที่ 1 – 7) นโยบายหลักเน้นไปที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ จนกระทั่งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เริ่มเห็นปัญหาของการมุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่กลับมีปัญหาด้านสังคมตามมา ดังนั้นจึงเน้นคนให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จนกระทั่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ซึ่งนับเป็น แผนพัฒนาฯ ฉบับแรกที่มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ซึ่งนับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันภายใต้แผนที่ 11 ยังคงใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการวางแผน

สำหรับนโยบายรัฐบาลนับตั้งแต่ช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ 2540 พบว่าตั้งแต่รัฐบาลพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยมีการกล่าวถึงในนโยบายรัฐบาล (แสดงในแผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2504 – 2554

แผนภาพที่ 2 รัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2555

ที่มาของข้อมูล: เอกสารนโยบายรัฐบาล

ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคม

จากวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และแน่นอนว่าส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และเป็นที่น่าทึ่งที่การขาดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นตอของวิกฤติในครั้งนั้น แม้ว่าภาครัฐได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายเพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศ การงานศึกษานี้ต้องการวิเคราะห์ถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2555 หรือ 15 ปีหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ว่า

โดยใช้ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งแบ่งเป็นสามกลุ่มหลักได้แก่ (1) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ (2) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านสถาบัน และ (3) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

(1) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ

ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจนี้แบ่งออกเป็นสองกลุ่มย่อยได้แก่ (1.1) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจพื้นฐาน ซึ่งแสดงในรูปภาพที่ 1.1a – 1.1i และ (1.2) กลุ่มดัชนีชี้วัดสถานภาพทางการเงินและเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งแสดงในรูปภาพที่ 1.2a – 1.2m

ในกลุ่มดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจพื้นฐานพบว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าช่วงก่อนวิกฤติ สัดส่วนการบริโภคภายในประเทศและการลงทุนต่อ GDP มีสัดส่วนที่ลดลง สัดส่วนการใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับภาคระหว่างประเทศจะเห็นได้ว่าหลังลอยตัวค่าเงินบาทดุลบัญชีเดินสะพัดกลับเป็นมาเกินดุลหลังจากขาดดุลมาเป็นเวลานาน ซึ่งเกิดจากการเกินดุลการค้า อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ระดับการเปิดประเทศ (Openness) ซึ่งวัดจากสัดส่วนการค้า (รวมส่งออกและนำเข้า) ต่อ GDP มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มีปรับตัวลดลงบ้างในช่วงวิกฤติการเงินโลก) โดยในปี 2554 มีสัดส่วนถึงร้อยละ 149 ของ GDP การมีระดับการเปิดประเทศในระดับที่สูงนั้นแสดงถึงความอ่อนไหวของเศรษฐกิจของประเทศต่อเศรษฐกิจภายนอกหรือเศรษฐกิจโลก

สำหรับดัชนีชี้วัดสถานภาพทางการเงินและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจนั้น พบว่าหลังวิกฤติเป็นต้นมาสิ่งที่เคยเป็นปัญหาของประเทศไทยในช่วงก่อนหน้ามิได้เป็นปัญหาในช่วง 15 หลังวิกฤติ ปัญหาการปล่อยหนี้ของสถาบันการเงินที่เป็นหนี้เสีย (Non-performing loan) ปรับลดลงเรื่อยมาจนในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าร้อยละห้าของยอดหนี้ สำหรับหนี้ต่างประเทศที่เคยเป็นปัญหานั้น มีระดับ (วัดจากสัดส่วนต่อ GDP) ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับหนี้โดยรวม (ทั้งที่เป็นระยะสั้นและระยะยาว) หนี้ภาคเอกชน และหนี้ภาครัฐและที่รับประกันโดยภาครัฐ นอกจากนี้สัดส่วนเงินทุนสำรองระหว่างประเทศต่อยอดหนี้ปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนในปัจจุบันอยู่ที่ระดับร้อยละกว่า 240 ส่วนในแง่ความมีเสถียรภาพนั้นหากพิจารณาจากอัตราเงินเฟ้อพบว่าโดยเฉลี่ยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละห้า

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP หลังจากที่สูงที่สุดที่กว่าร้อยละ 57 ในปี 2544 ได้ปรับตัวลดลงจนไปอยู่ที่ระดับร้อยละ 37 ในปี 2550 ได้ปรับตัวขึ้นอีกจนปัจจุบันที่ระดับร้อยละ 43 ซึ่งยังคงอยู่ในกรอบความยั่งยืนทางการคลังที่กำหนดสัดส่วนหนี้สาธารณะไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP แต่อย่างไรก็ตามดังที่ปรากฏในช่วงวิกฤติปี 2540 ซึ่งแม้ขณะนั้นหนี้สาธารณะอยู่ในระดับที่ต่ำ แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้นภาครัฐก็มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าช่วยเหลือภาคเอกชนหรืออุ้มสถาบันการเงิน และต้องแบกรับหนี้ภาคเอกชนเหล่านั้น ดังนั้นหากระดับหนี้ของภาครัฐเองมีในระดับที่สูงแล้ว จะทำให้เหลือช่องว่างในการแบกรับภาระหนี้เอกชนในระดับต่ำ และอาจส่งผลให้อ่อนไหวหรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดวิกฤติหนี้เพิ่มสูงขึ้น

(2) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านสถาบัน

กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านสถาบันแบ่งออกเป็นสามส่วนได้แก่ (2.1) ธรรมาภิบาล (Governance) แสดงในรูปภาพที่ 2.1a – 2.1f (2.2) Corruption Perception Index แสดงในรูปภาพที่ 2.2a – 2.2b และ (2.3) ดัชนีชี้วัดความมีอิสระทางเศรษฐกิจ (Index of Economic Freedom) แสดงในรูปภาพที่ 2.3

(2.1) ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยหกดัชนีชี้วัด ได้แก่

2.1a Voice and accountability แสดงถึงความมีอิสระของประชาชนที่จะแสดงออก รวมกลุ่ม และส่วนร่วมในการเลือกตั้งรัฐบาล นอกจากนี้ยังรวมถึงความมีอิสระของสื่อ

2.1b Political stability and absence of violence ดัชนีนี้สะท้อนถึงโอกาสที่รัฐบาลจะไม่นั่นคงและถูกโค่นอำนาจโดยพวกนอกระบบ หรือด้วยวิธีรุนแรง รวมถึงความรุนแรงที่มีต้นตอมาจากการเมือง หรือการก่อการร้าย

2.1c Government effectiveness แสดงถึงความมีประสิทธิภาพของรัฐบาล ความมีอิสระของฝ่ายบริหารหรือข้าราชการจากอำนาจทางการเมือง รวมถึงคุณภาพของการกำหนดนโยบาย การนำไปใช้ และการดำเนินตามนโยบายที่กำหนด

2.1d Regulatory quality เป็นดัชนีที่สะท้อนความสามารถของภาครัฐในการกำหนดนโยบายที่ดีและการนำไปใช้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของภาคเอกชน

2.1e Rule of law แสดงถึงความเชื่อมั่นในกฎข้อบังคับหรือกฎหมายที่สังคมรู้สึก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรรมสิทธิ์ ตำรวจ และศาล ทั้งนี้ยังสะท้อนโอกาสที่จะเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง

2.1f Control of corruption สะท้อนความสามารถในการควบคุมการทุจริตของภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งการทุจริตขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

ซึ่งดัชนีในกลุ่มนี้มีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 (แย่มากที่สุด) และ 2.5 (ดีที่สุด) จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่าสี่ในหกของดัชนีมีค่าต่ำกว่าศูนย์ (2.1a, 2.1b, 2.1e, 2.1f) ที่เหลืออีกสองดัชนีมีค่าระหว่างศูนย์ถึงหนึ่ง (2.1c, 2.1d) ซึ่งดัชนีที่ติดลบนั้นมีลักษณะปรับตัวแยลงนับตั้งแต่ปี 2540 โดย ดัชนี Political stability and absence of violence (2.1b) นับเป็นดัชนีในกลุ่มนี้ที่มีค่าต่ำที่สุด -1.25 และมีแนวโน้มที่ลดต่ำลงอย่างรวดเร็วที่สุด ดัชนี Rule of law เป็นดัชนีหนึ่งปรับตัวลดลงเรื่อยมาจนกระทั่งติดลบในปี 2552 เป็นต้นมา ดัชนี Control of corruption มีการขึ้นๆลงๆ อย่างไรก็ตามแนวโน้มใหญ่อยู่ในลักษณะที่แยลง จากนั้นจากปี 2540 ที่ระดับ -0.1 จนในปี 2553 ที่ระดับ -0.34 สำหรับดัชนี Government effectiveness ได้ปรับตัวลดลงมากจากปี 2550 มาอยู่ที่ระดับต่ำกว่า 0.1 ในปี 2553 ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุดนับจากช่วงวิกฤติ สำหรับดัชนี Regulatory quality นับเป็นดัชนีที่มีความผันผวนมากที่สุด ไม่มีรูปแบบที่แน่ชัดแต่การเคลื่อนไหวอยู่ในกรอบ 0.1 – 0.5

(2.2) ดัชนี Corruption perception index เป็นดัชนีที่สะท้อนความรู้สึกว่าประเทศหนึ่งมีการทุจริตมากขนาดไหน ซึ่งจะมีการประกาศทุกปี เป็นคะแนน (คะแนน 0 – 10 โดยทุจริตมากจะมีคะแนนต่ำ) และมีการจัดอันดับเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆในโลก โดยอันดับที่ต่ำแสดงว่ามีการทุจริตมาก ในส่วนที่เป็นคะแนนนั้นแสดงในรูป 2.2a ซึ่งจะพบว่าคะแนนของประเทศไทยอยู่ในกรอบแคบๆที่ 3.0 – 3.8 โดยในปี 2554 มีคะแนน 3.4 ซึ่งคะแนนค่อนข้างคงที่ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา ส่วนการจัดลำดับเทียบกับประเทศอื่นนั้น จำนวนประเทศในแต่ละปีมีจำนวนไม่เท่ากันดังนั้นคณะวิจัยจึงนำลำดับดังกล่าวมาปรับเป็น Percentile rank เพื่อสะดวกในการเปรียบเทียบโดยค่า Percentile rank ที่ได้นั้นแสดงให้เห็นว่าจากจำนวน 100 ประเทศ ประเทศไทยอยู่อันดับที่เท่าไรจากอันดับต่ำที่สุด (ทุจริตมากที่สุด) ดังนั้นตัวเลข Percentile rank จะบอกว่าประเทศไทยดีกว่าประเทศอื่นกี่ประเทศ จากรูปที่ 2.2b จะเห็นว่านับจากวิกฤติปี 2540 แนวโน้มของประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้น จากในช่วงปี 2540 ประเทศไทยมี Percentile rank ที่ 17 แสดงว่าจาก 100 ประเทศมีเพียง 17 ประเทศที่แยกว่าเรา จนถึงปี 2554 ประเทศไทยมี Percentile rank ที่ 56 แสดงว่ามี 56 ประเทศที่แยกว่าเรา อย่างไรก็ตามการที่ไทยมีลำดับดีขึ้นนั้นเนื่องจากมีจำนวนประเทศใหม่ๆที่ไม่เคยอยู่ในการสำรวจ ซึ่งประเทศใหม่ๆเหล่านี้มักเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ต่ำ ระบบกฎหมายและการควบคุมยังไม่ดีมีการทุจริตสูง จึงส่งผลให้ประเทศไทยมีลำดับที่ดีขึ้น และเมื่อหากพิจารณาคะแนนรวมด้วยก็จะเห็นได้ชัดว่า 15 ปีที่ผ่านมาคะแนนของไทยยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำ และไม่ได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นมากนัก

(2.3) ดัชนีชี้วัดความมีอิสระทางเศรษฐกิจ (Index of Economic Freedom) ดัชนีนี้เน้นวัดความสำคัญต่อการดำเนินธุรกรรมทางเศรษฐกิจ Gwartney and Lawson (2004) ได้บ่งชี้ว่าประเทศที่มีอิสระทางเศรษฐกิจสูง มักมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าและมีระดับรายได้ที่สูงกว่าประเทศที่มีอิสระทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า ดัชนีชี้วัดความมีอิสระทางเศรษฐกิจเป็นค่าเฉลี่ยของดัชนีย่อย 10 ดัชนี มีค่าสูงสุดที่ 100 โดยคะแนนที่สูงแสดงว่าประเทศนั้นมีอิสระทางเศรษฐกิจสูง โดยดัชนีย่อย 10 ดัชนีนี้แบ่งออกได้เป็นสี่กลุ่มได้แก่

1. Rule of law ได้แก่ดัชนี Property right และ Freedom from corruption

2. Limited government ได้แก่ดัชนี Fiscal freedom และ Government spending
3. Regulatory efficiency ได้แก่ดัชนี Business freedom, Labor freedom และ Monetary freedom
4. Open market ได้แก่ดัชนี Trade freedom, Investment freedom และ Financial freedom

จากค่าดัชนีชี้วัดความมีอิสระทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย ดังแสดงในรูปที่ 2.3 จะพบว่าค่าดัชนีมีการปรับตัวสูงขึ้นนับจากปี 2540 โดยมีค่าสูงที่สุดในปี 2545 ที่ 69 คะแนนและหลังจากนั้นคะแนนก็ตกลงมาต่ำที่สุดในปี 2550 ที่ 62.3 และปรับตัวดีขึ้นหลังจากนั้น ซึ่งหากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าดัชนีที่ส่งผลให้ค่าดัชนีรวมลดต่ำลงในช่วงนี้ได้แก่ Investment freedom, Property right และ Freedom from corruption

(3) กลุ่มดัชนีชี้วัดทางด้านสังคมและความเป็นอยู่

ในกลุ่มนี้จะเป็นดัชนีที่ชี้วัดคุณภาพความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศตั้งแต่หลังวิกฤติเป็นต้นมา เนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวมิได้การันตีคุณภาพชีวิตหากการเจริญเติบโตนั้นนำมาซึ่งความไม่เหลื่อมล้ำ ปัญหาทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง ในกลุ่มนี้แบ่งเป็นกลุ่มดัชนีย่อยได้อีกสามกลุ่มได้แก่ (3.1) ดัชนีชี้วัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ แสดงในรูปที่ 3.1a – 3.1d (3.2) ดัชนีชี้วัดการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต แสดงในรูปที่ 3.2a – 3.2m และตารางที่ 3.2a -3.2b (3.3) ดัชนีชี้วัดทางสิ่งแวดล้อม แสดงในรูปที่ 3.3a – 3.3k

(3.1) ดัชนีชี้วัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ โดยดัชนีที่วัดความยากจนได้แก่สัดส่วนคนจนที่มีรายได้ต่ำกว่า \$2 (Purchasing Power Parity) พบว่าสัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2543 แต่ปรับลดลงเรื่อยๆ จนในปี 2553 มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมด สำหรับดัชนีชี้วัดความเหลื่อมล้ำนั้น หากพิจารณา Gini Index⁴ (รูปที่ 3.1b) จะพบว่าในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาค่า Gini ค่อนข้างอยู่ในระดับเดิมโดยในปี 2541 มีค่า 0.51 ในขณะที่ปี 2552 ปรับตัวขึ้นเล็กน้อยที่ 0.48 สำหรับการเปรียบเทียบรายได้ของคนจนและคนรวยที่แบ่งเป็น 5 กลุ่มนั้น พบว่าสัดส่วนรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด (กลุ่มที่ 5) เมื่อเทียบกับกลุ่มที่จนที่สุด (กลุ่มที่ 1) พบว่าดีขึ้น (จากรูปที่ 3.1c และ 3.1d) ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งที่อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ได้แก่จำนวนคนจนที่ลดลงของประเทศไทย

(3.2) ดัชนีชี้วัดการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต ในกลุ่มนี้ประกอบไปด้วยดัชนีหลายส่วนซึ่งได้แก่

⁴ ค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 หากทุกคนในประเทศมีความเท่าเทียมกันหมดค่า Gini จะมีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว ค่า Gini มักอยู่ที่ระดับ 0.1 – 0.2

1. Human Development Index (HDI) ซึ่งเป็นดัชนีรวมที่แสดงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่ รายได้ อายุขัย และการศึกษา ซึ่งค่า HDI ของไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 3.2a)

2. Health indicators ดัชนีชี้วัดทางด้านสุขภาพซึ่งประกอบไปด้วยแปดดัชนี ได้แก่ Life expectancy at birth, Infant mortality rate, Mortality rate of 5-years old, Physician per 1000 people, Health expenditure as percentage of government expenditure, Pregnant women receiving prenatal care, Population with access to improved sanitation และ Population with access to improved water source (รูปที่ 3.2b – 3.2i) ซึ่งโดยรวมแล้วประเทศไทยมีค่าดัชนีที่ดีขึ้นในทุกรายการหลังจากปี 2540

3. Education indicators ดัชนีชี้วัดทางการศึกษาซึ่งได้แก่ Public spending on education, Primary school enrollment, Secondary school enrollment และ Tertiary school enrollment (รูปที่ 3.2j – 3.2m) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าประเทศไทยมีอัตราการเรียนต่อในระดับที่สูง ในระดับประถมเกินร้อยละ 90 ระดับมัธยมประมาณร้อยละ 80 และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนในระดับอุดมศึกษานั้นอัตราการเข้าเรียนต่ออยู่ในระดับที่ต่ำกว่าร้อยละ 50 อย่างไรก็ตามมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน สำหรับสัดส่วนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อสัดส่วนรายจ่ายทั้งหมด จะเห็นว่าสัดส่วนมีแนวโน้มที่ลดลง อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยซึ่งให้ความสำคัญในด้านการศึกษา รายจ่ายในด้านนี้มักเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดเสมอมา

4. Millennium Development Goals (MDGs) เป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนาของสหประชาชาติ ซึ่งได้มีการริเริ่มในปี 2543 โดยมีเป้าหมายหลักแปดประการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (ตารางที่ 3.2a) จากรายงานล่าสุดเมื่อปี 2552 พบว่าประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมายที่เป็นพื้นฐานแล้วเป็นส่วนใหญ่ ยังคงมีเป้าหมายที่ไทยตั้งเองซึ่งเป็นเป้าหมายที่สูงกว่าเป้าหมายทั่วไป ตารางที่ 3.2b ซึ่งเป้าหมายที่ยังไม่สามารถบรรลุผลได้ส่วนใหญ่เป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการ

(3.3) ดัชนีชี้วัดทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นที่แน่นอนว่าสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีความสำคัญโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร แม้ว่าประเทศจะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดี แต่หากการขยายตัวที่ได้มานั้นต้องแลกมาซึ่งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (ซึ่งความสูญเสียเหล่านี้มิได้ถูกนับรวมเข้าในผลิตภัณฑ์มวลรวม) และย้อนกลับมาทำลายคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศ การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่น้อยย่อมเป็นการสร้างความไม่สมดุลและไม่ยั่งยืน

ดัชนีในกลุ่มนี้แบ่งเป็นกลุ่มดัชนีแสดงพื้นที่ป่าและการประมง ได้แก่ Forest area, Total mangrove area (พื้นที่ป่าชายเลน), Coastal aquaculture area (พื้นที่ประมงชายฝั่ง) ดังแสดงในรูปที่ 3.3a – 3.3c ซึ่งบ่งชี้ว่าพื้นที่ป่าเพิ่มสูงขึ้นนับจากปี 2540 แต่อย่างไรก็ตามพื้นที่ประมงชายฝั่งกลับลดลงอย่างรวดเร็ว

ดัชนีกลุ่มที่แสดงถึงมลภาวะจากดัชนีชีวิตแปดดัชนีได้แก่

3.3d Total CO₂ emission ซึ่งพบว่าปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.3e Growth rate of CO₂ emission อัตราการขยายตัวของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ นั้นมีช่วงหนึ่งมีค่าติดลบในช่วงปี 2541 จากนั้นมีการขยายตัวเป็นบวกหลังจากนั้นโดยมีการขยายตัวสูงที่สุดถึงเกือบร้อยละ 10 จนในปี 2553 มีการขยายตัวที่ประมาณร้อยละสาม

3.3f Solid waste tons per day ปริมาณขยะต่อวันพบว่าการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2554 มีปริมาณเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง

3.3g Solid waste per capita per day in urban area ปริมาณขยะในเมืองต่อคนต่อวัน ซึ่งพบว่าปริมาณลดลงอย่างชัดเจนนับจากปี 2540 โดยในปี 2553 อยู่ที่ระดับ 1.2 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน จากจุดสูงสุดที่ระดับเกือบ 2 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน

3.3h Solid waste recycled จากข้อมูลพบว่าการหมุนเวียนขยะมาใช้ใหม่นั้นพบว่าการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2553 กว่าร้อยละ 25 ของขยะได้มีการนำไปหมุนเวียนใหม่

3.3i Industrial waste recycled ในกรณีขยะอุตสาหกรรมนั้นสัดส่วนการนำขยะมาหมุนเวียนใช้ใหม่นั้นอยู่ในอัตราที่สูงถึงร้อยละ 65 ในปี 2553 ซึ่งปรับตัวสูงขึ้นมากจากปี 2540 ที่ประมาณร้อยละ 30

3.3j Low quality surface water ร้อยละของพื้นผิวน้ำที่ไม่ได้คุณภาพ นับว่ามีความผันผวนในแต่ละปี ในปี 2550 กว่าร้อยละ 45 ของพื้นผิวน้ำมีคุณภาพต่ำ ซึ่งสัดส่วนได้ลดลงเหลือร้อยละ 39 ในปี 2553 ซึ่งนับว่ายังคงเป็นสัดส่วนที่สูง

3.3k Low marine water quality ร้อยละของน้ำทะเลที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งพบว่ามีความผันผวนเช่นกันอย่างไรก็ตามในปี 2553 ร้อยละ 11 ของน้ำทะเลมีคุณภาพต่ำ

บทสรุป

วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 เป็นวิกฤติเศรษฐกิจครั้งที่ยุทธศาสตร์ที่สุดของประเทศไทย การขาดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินนโยบายและการปฏิบัติเป็นรากเหง้าของปัญหาที่เกิดขึ้น เราได้เรียนรู้ข้อผิดพลาดในครั้งนั้นและเป็นที่ยอมรับว่าวิกฤติดังเช่นที่เกิดขึ้นในครั้งนั้นจะไม่เกิดขึ้นอีกกับประเทศไทย 15 ปีหลังวิกฤติเศรษฐกิจไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และประเทศไทยพอเพียงหรือยัง? นับเป็นคำถามที่ควรหา

คำตอบ บทความนี้ใช้ข้อมูลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลเชิงสถาบัน และข้อมูลทางด้านคุณภาพชีวิตในการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามดังกล่าว

จากข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจพบว่า เศรษฐกิจไทยเข้มแข็งกว่าเดิมที่เคยเป็น ไม่มีปัญหาที่เคยก่อให้เกิดวิกฤติในครั้งก่อน อย่างไรก็ตามพบว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงแบบใหม่ที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ประเทศไทยมีส่วนเปิดประเทศที่มากขึ้นจากการค้าที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าไทยจะมีดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลแต่การมี การพึ่งพิงกับสถานะเศรษฐกิจต่างประเทศที่สูงนั้นย่อมเพิ่มความอ่อนไหวของเศรษฐกิจไทยต่อเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้บ้จากวิกฤติเศรษฐกิจ ภาครัฐต้องมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ประกอบกับนโยบาย การการเมืองที่มุ่งเน้นประชานิยม ส่งผลให้รายจ่ายภาครัฐปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยังสะท้อนในส่วนของ หนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าระดับหนี้ยังคงอยู่ในกรอบของความยั่งยืนทางการคลัง ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ว่าประเทศไทยจะไม่ประสบปัญหาวิกฤติหนี้ เพราะจากข้อมูลในอดีตที่ผ่านมา หากเกิดวิกฤติใดๆขึ้นภาครัฐมัก เข้าอู่สมถาบันการเงินหรือร้บโอนหนี้ของภาคเอกชนมาเป็นของสาธารณะ ซึ่งอาจส่งผลให้ยอดหนี้เกินกรอบ ความยั่งยืนทางการคลังได้อย่างง่ายดายหากระดับหนี้ภาครัฐในยามปกติอยู่ในระดับที่สูงอยู่แล้ว

สำหรับข้อมูลเชิงสถาบันพบว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาอย่างมากทั้งปัญหาทางด้านธรรมาภิบาล และปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการค้าเงินธุรกรรมทางเศรษฐกิจ ที่แสดงโดยดัชนีความมีอิสระทาง เศรษฐกิจ สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งมาจากปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลให้ดัชนีชีวิตเหล่านี้้อยาในระดับที่ต่ำลง อย่างมาก ส่วนทางด้านคุณภาพชีวิตในด้านที่เป็นการพัฒนาเชิงพื้นฐานของการมีชีวิตที่ดีเช่น สาธารณะสุข การศึกษาและความยากจน ใน 15 ปีที่ผ่านมาประชาชนชาวไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหา ความเหลื่อมล้ำยังคงไม่พัฒนาขึ้นมากนัก และสุดท้ายคือทางด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าประเทศไทยมีการเพิ่มพื้นที่ ป่า แต่ภาวะมลพิษทั้งทางอากาศและน้ำยังคงไม่ดีขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นหากต้องตอบคำถามที่ว่า 15 ปีเศรษฐกิจไทยพอเพียงหรือยัง? คงต้องตอบว่า “ยัง” เพียงแต่รูปแบบของความไม่พอเพียงนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เราได้กำลังสร้างเงื่อนไขใหม่ๆที่อาจ ย้อนกลับมาสร้างปัญหา หรืออาจเกิดวิกฤติครั้งใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม

เอกสารอ้างอิง

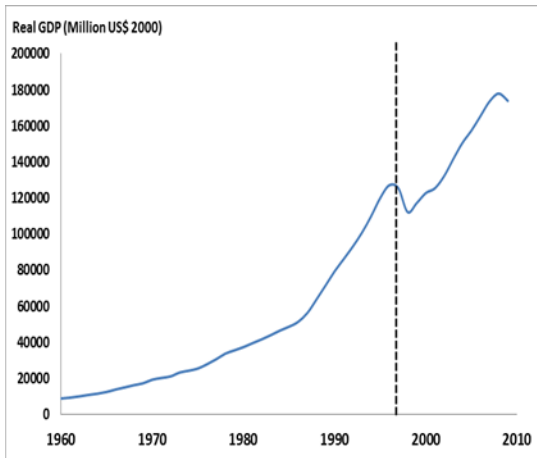
Gwartney, James and Lawson, Robert. 2004. **Economic Freedom of the World: 2004 Annual Report**: Chapter 2, Vancouver: Fraser Institute.

Reinhart, Carmen M. 2010. This Time is Different Chartbook: Countries History on Debt, Default, and Financial Crisis. **NBER Working paper no. 15815**.

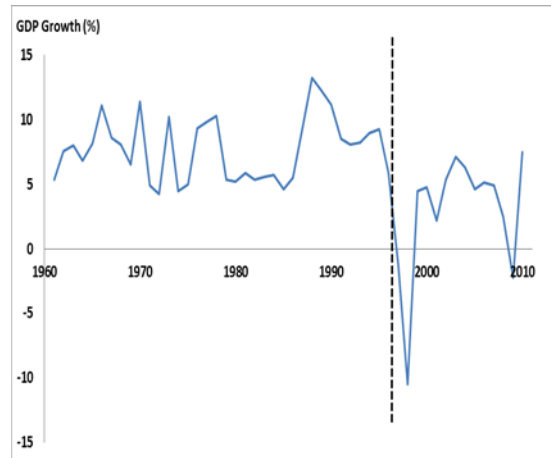
Reinhart, Carmen M. and Rogoff, Kenneth S. 2009. **This Time is Different: Eight Centuries of Financial Folly**. New Jersey: Princeton University Press

กลุ่มที่ 1.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจและโครงสร้าง

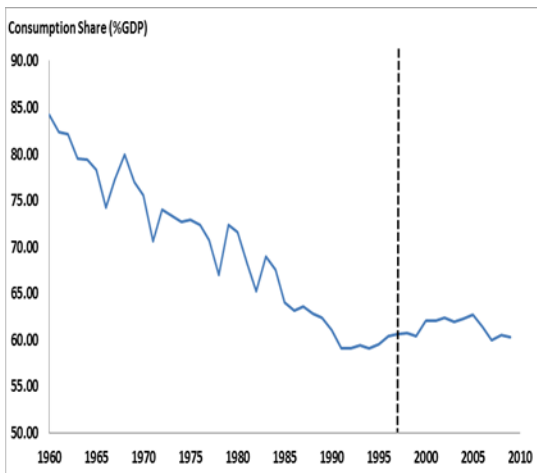
รูปที่ 1.1a ผลิตภัณ์รวมประเทศไทย (ราคาคงที่ปี 2000)

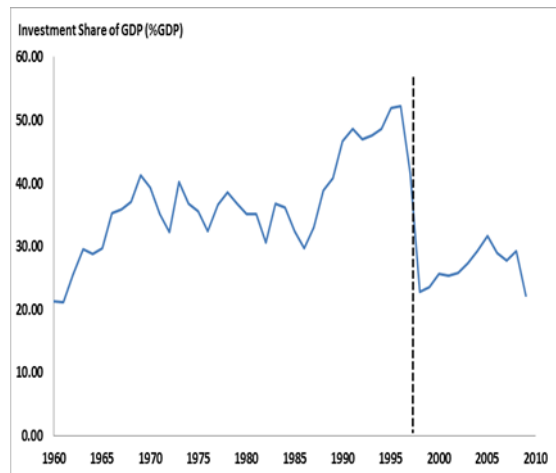
รูปที่ 1.1b GDP growth

รูปที่ 1.1c Consumption share (% GDP)

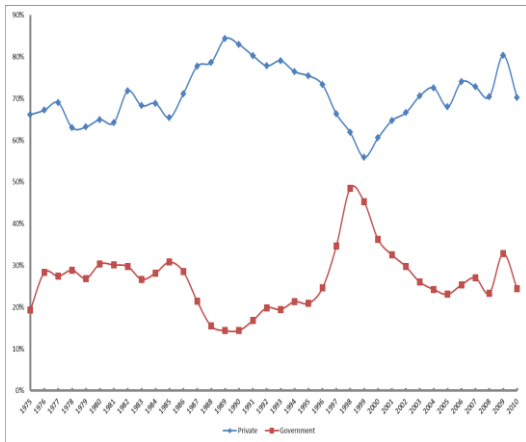
รูปที่ 1.1d Investment share of GDP (%GDP)

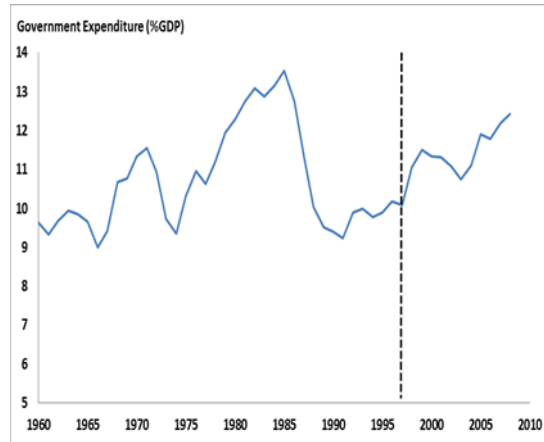
แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

รูปที่ 1.1e Government and private investment

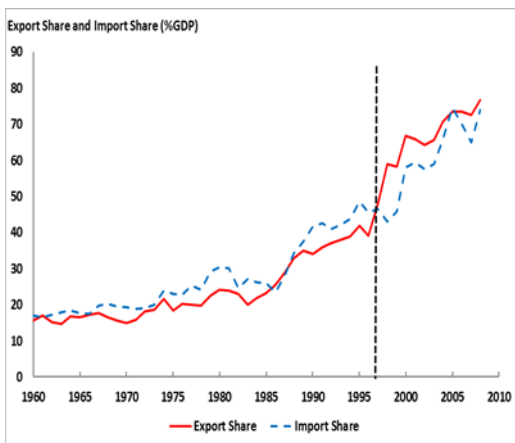
(%total investment)

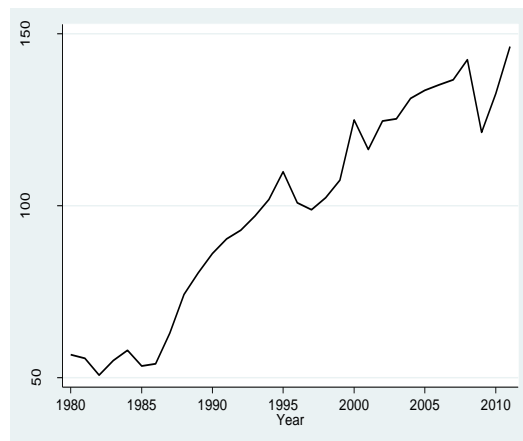
รูปที่ 1.1f Government Expenditure (% GDP)

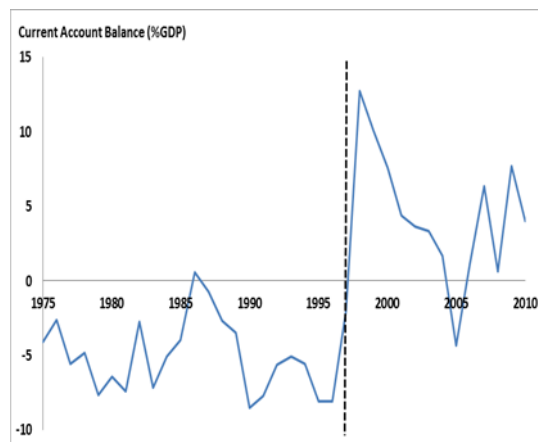
รูปที่ 1.1g Export share and Import Share (%GDP)

รูปที่ 1.1h Openness (Trade volume as %GDP)

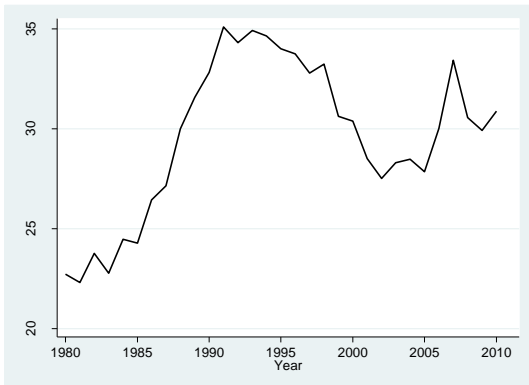
รูปที่ 1.1i Current Account Balance (%GDP)

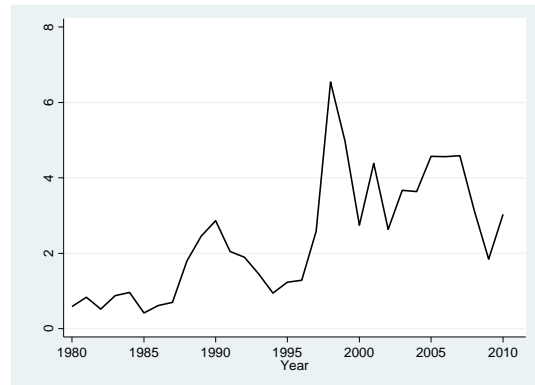
แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

กลุ่มที่ 1.2 เสถียรภาพทางการเงินและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

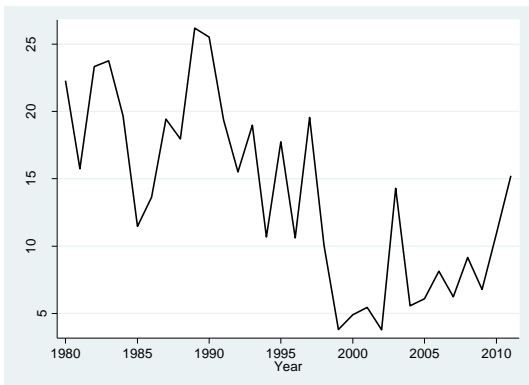
รูปที่ 1.2a. Gross saving

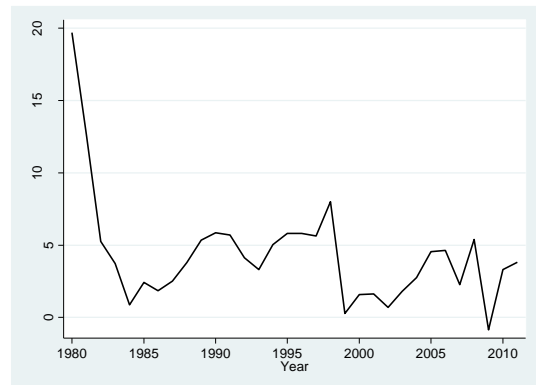
รูปที่ 1.2b. FDI (%GDP)

รูปที่ 1.2c. Money and quasi-money growth

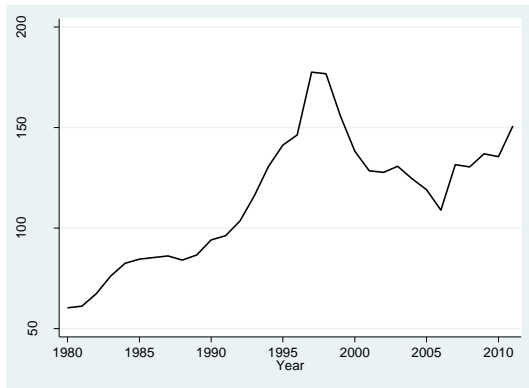
รูปที่ 1.2d. Inflation (Consumer Price Index)

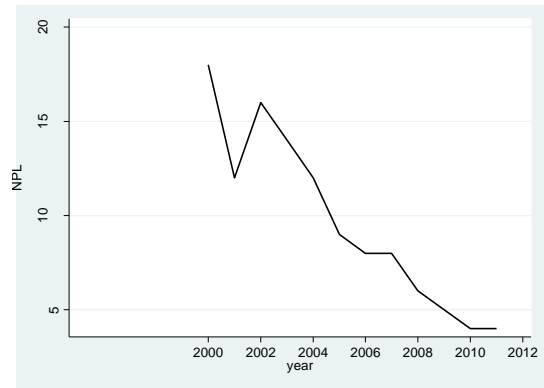
แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

รูปที่ 1.2e. Domestic credit provided by

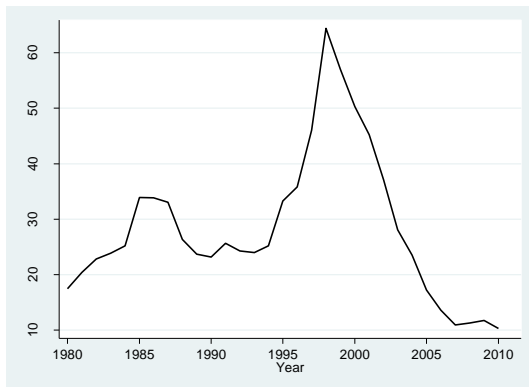
banking sector (%GDP)

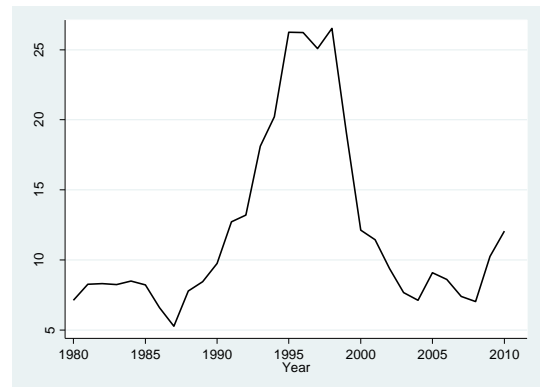
รูปที่ 1.2f. NPL

รูปที่ 1.2g. Long-term external debt (%GDP)

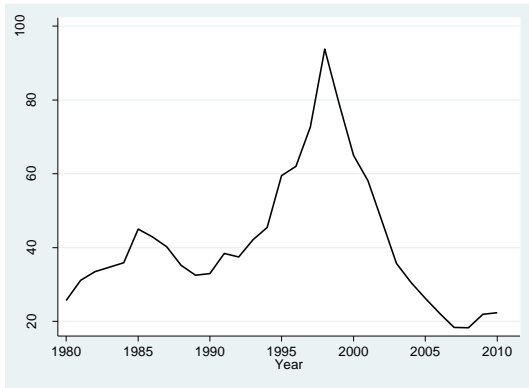

รูปที่ 1.2h. Short-term external debt (%GDP)

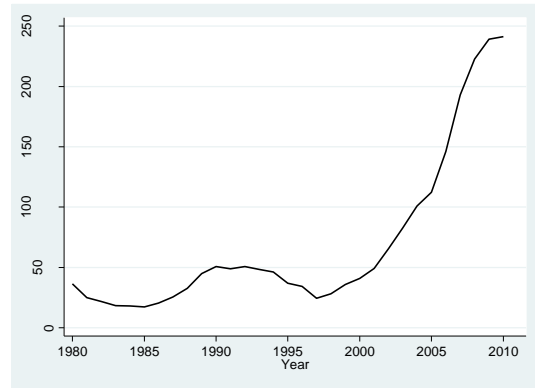

แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

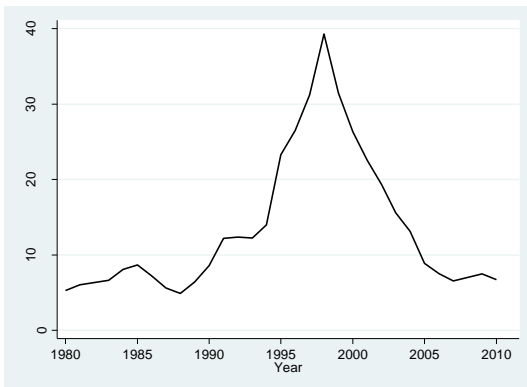
รูปที่ 1.2i. Total external debt (% of GDP)

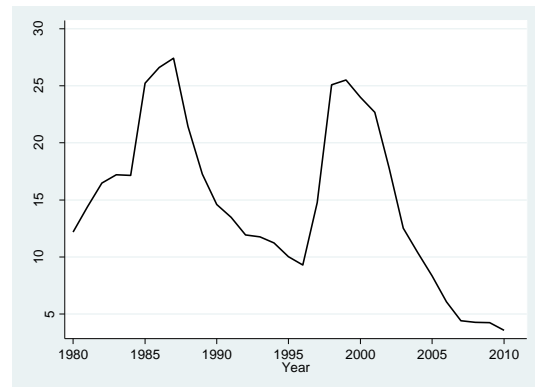
รูปที่ 1.2j. Total reserves (% of total external debt)

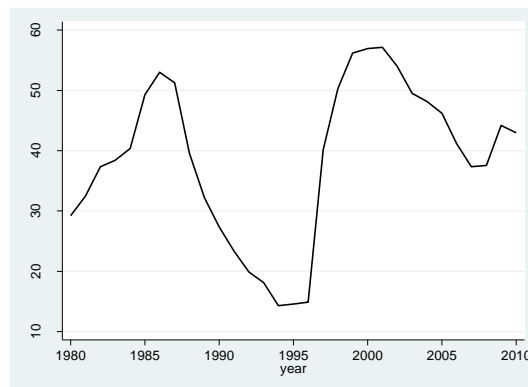
รูปที่ 1.2k. Private nonguaranteed External debt (% GDP)

รูปที่ 1.2l. Public and publicly guaranteed debt (% GDP)

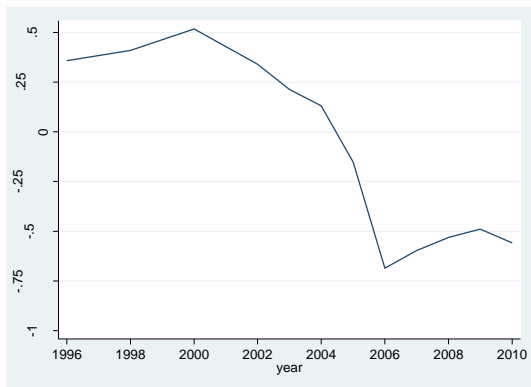
รูปที่ 1.2m. Public Debt (%GDP)

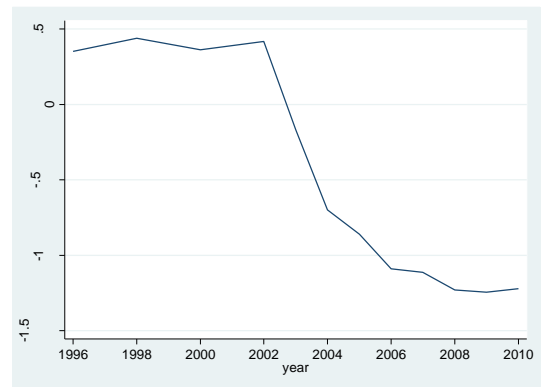
แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

กลุ่มที่ 2 ดัชนีชี้วัดทางสถาบัน : ธรรมาภิบาล

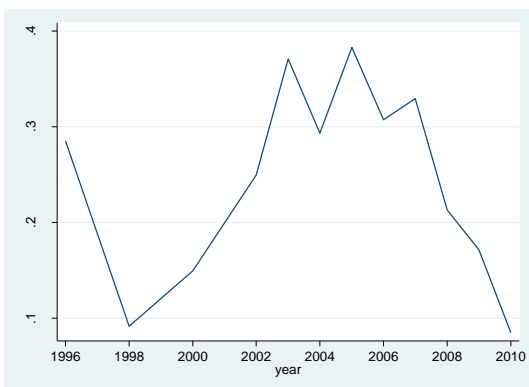
รูปที่ 2.1a. Voice and Accountability

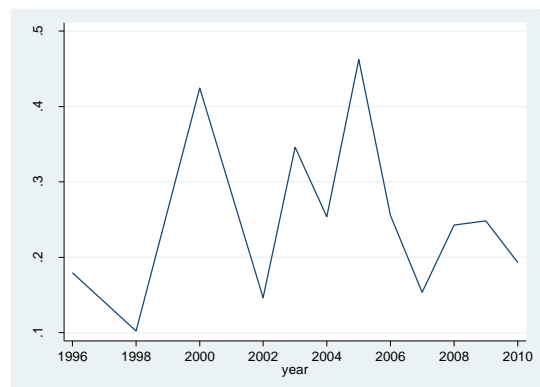
รูปที่ 2.1b. Political stability and absence of violence

รูปที่ 2.1c. Government Effectiveness

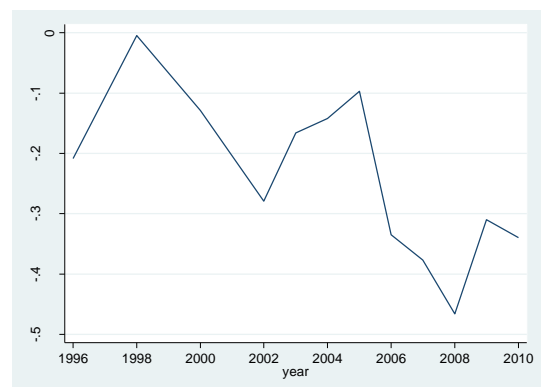
รูปที่ 2.1d. Regulatory quality

รูปที่ 2.1e. Rule of Law

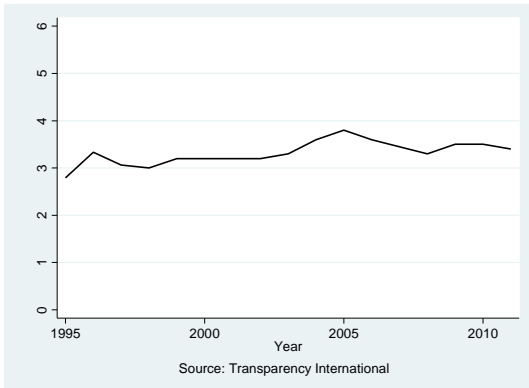

รูปที่ 2.1f. Control of Corruption

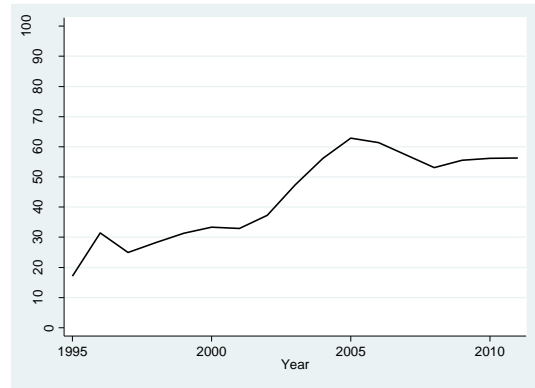
แหล่งที่มาของข้อมูล: World Ban

รูปที่ 2.2a. Corruption Perception Index

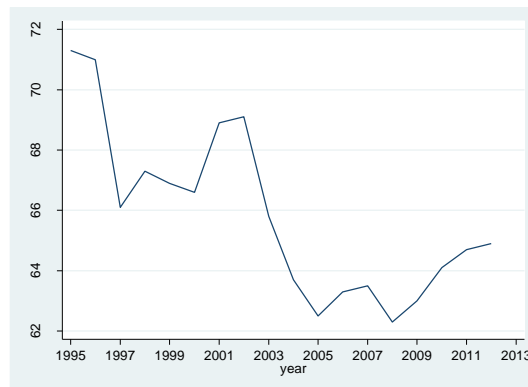
แหล่งที่มาของข้อมูล: Transparency International

รูปที่ 2.2b. CPI Rank Percentile

แหล่งที่มาของข้อมูล: Transparency International

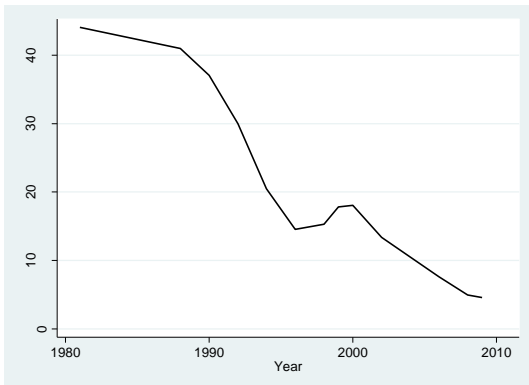
รูปที่ 2.3. Index of economic freedom (overall score)

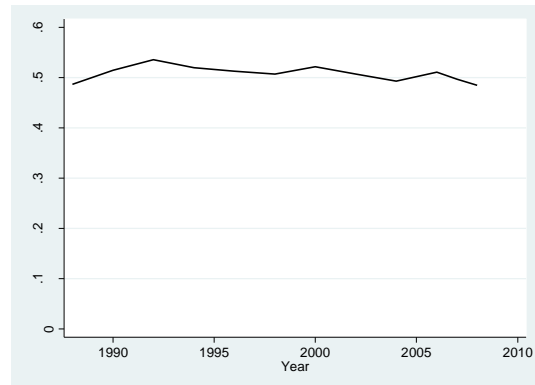
แหล่งที่มาของข้อมูล: Heritage Foundation

กลุ่มที่ 3.1 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

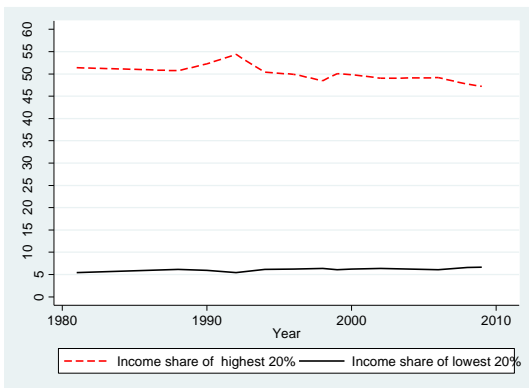
รูปที่ 3.1a Poverty Headcount Ratio at \$2 per day (PPP)

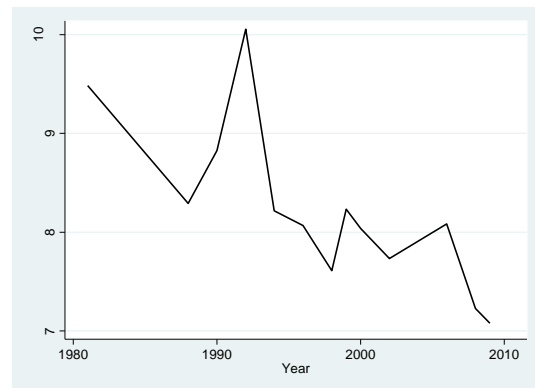
รูปที่ 3.1b Gini Index

รูปที่ 3.1c Income shares of Highest and lowest 20%

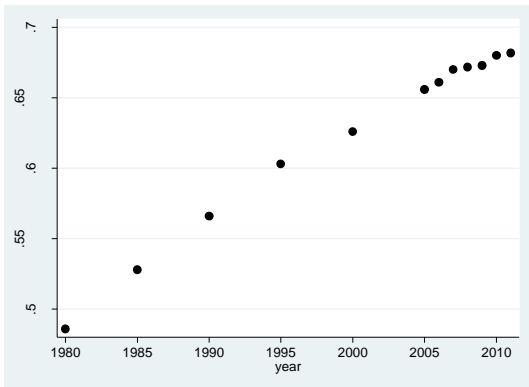
รูปที่ 3.1d Ratio of Q5/Q1

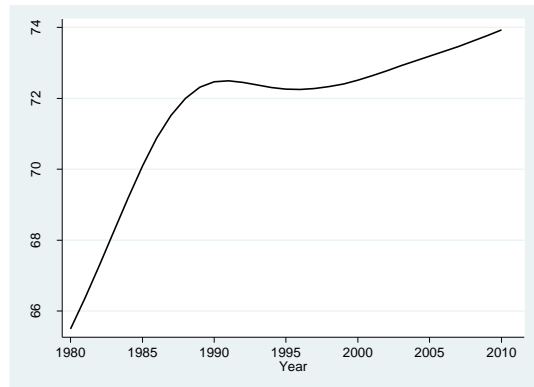
แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

3.2 การพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต

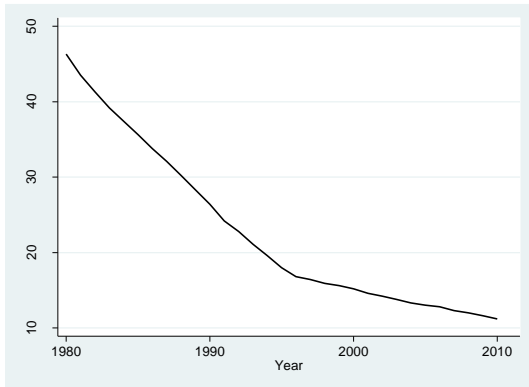
รูปที่ 3.2a Human Development Index

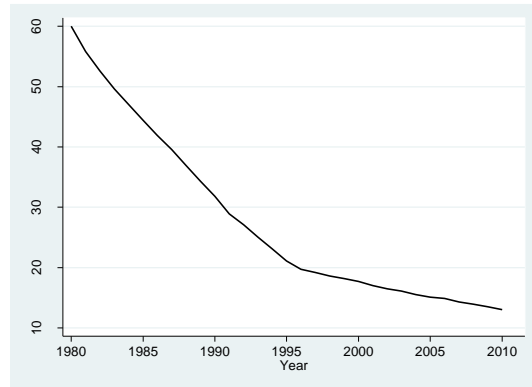
รูปที่ 3.2b Life expectancy at birth

รูปที่ 3.2c Infant Mortality rate

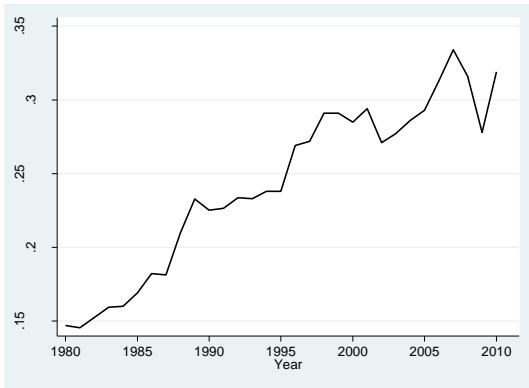

รูปที่ 3.2d Mortality rate of Under 5-years old

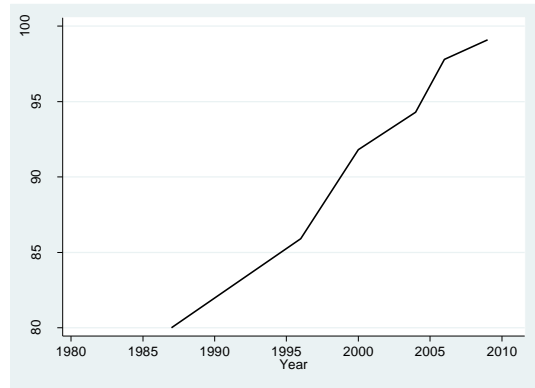

แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

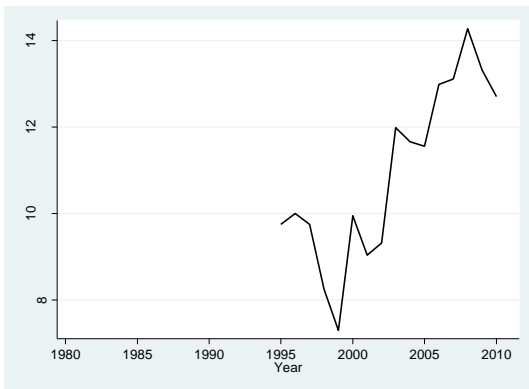
รูปที่ 3.2e Physicians per 1,000 people

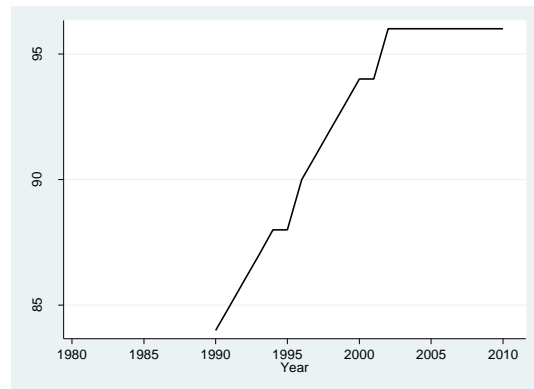
รูปที่ 3.2f Pregnant women receiving prenatal care (%)

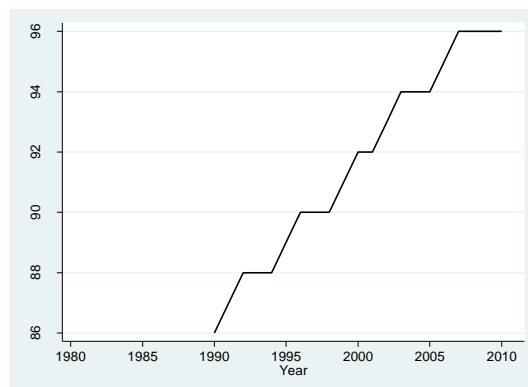
รูปที่ 3.2g Health expenditure (% of govt expenditure)

รูปที่ 3.2h Population with access to improved sanitation facilities (%)

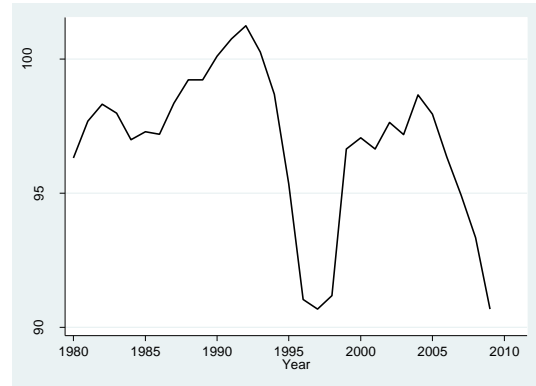
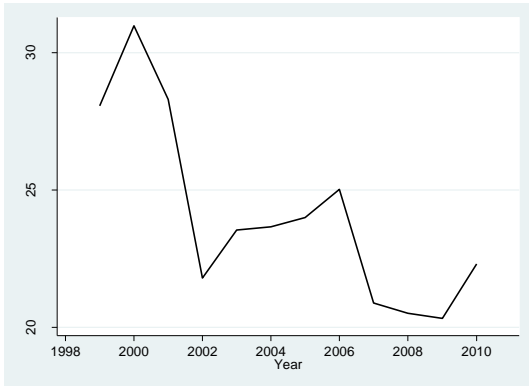
รูปที่ 3.2i Population with access to improved water source (%)

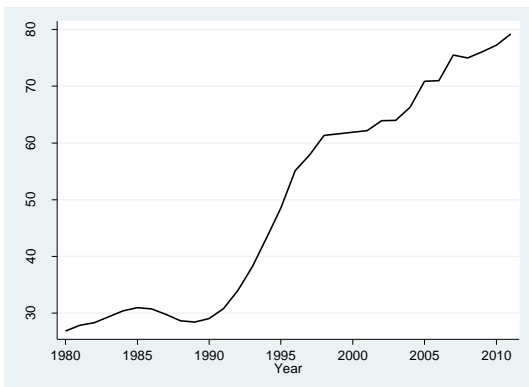
แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

รูปที่ 3.2j Public spending on education (% of government spending) รูปที่ 3.2k Primary School enrolment

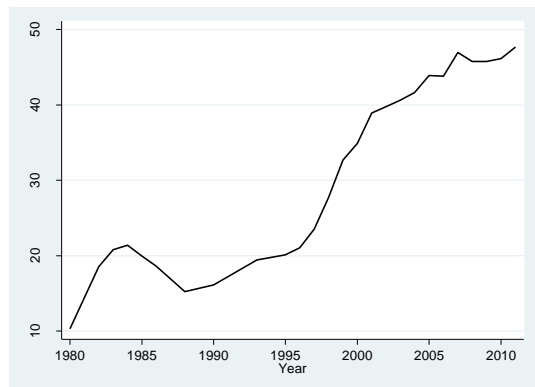
(%)

รูปที่ 3.2l Secondary School enrollment

รูปที่ 3.2m Tertiary School enrollment

แหล่งที่มาของข้อมูล: WDI

ตารางที่ 3.2a Millennium Development Goals (MDGs)

เป้าหมายหลักที่ 1	ขจัดความยากจนและความหิวโหย
เป้าหมายหลักที่ 2	ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
เป้าหมายหลักที่ 3	ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี
เป้าหมายหลักที่ 4	ลดอัตราการตายของเด็ก
เป้าหมายหลักที่ 5	พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์
เป้าหมายหลักที่ 6	ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่นๆ
เป้าหมายหลักที่ 7	รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
เป้าหมายหลักที่ 8	ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในประชาคมโลก

แหล่งที่มาของข้อมูล: MDG Report 2009

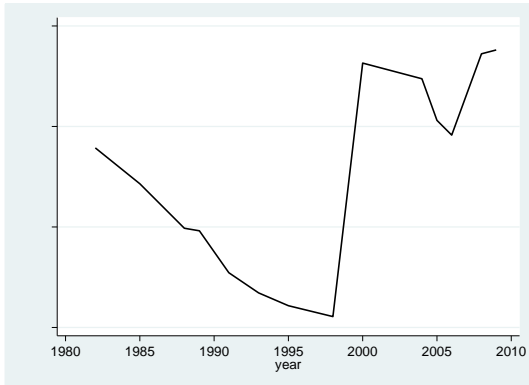
ตารางที่ 3.2b เป้าหมาย MDGs ที่ยังไม่บรรลุผลและเป้าหมายที่มีโอกาสบรรลุผลสูง

เป้าหมายหลักที่ 1	MDG 1A ให้กำลังแรงงานทั้งหมดรวมผู้หญิงและเยาวชนได้ทำงานที่มีคุณค่า
	MDG+ ลดสัดส่วนประชากรยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ 4 ในปี 2552
เป้าหมายหลักที่ 2	MDG+ ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปี 2549
	MDG+ ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี 2558
เป้าหมายหลักที่ 3	MDG+ เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์กรการบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของราชการเป็นสองเท่าในช่วงปี 2545-2549
เป้าหมายหลักที่ 4	MDG+ ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีในเขตพื้นที่สูงจังหวัดภาคเหนือบางแห่งและเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี 2548-2558
เป้าหมายหลักที่ 5	MDG+ ลดอัตราส่วนการตายของมารดาในเขตพื้นที่สูงจังหวัดภาคเหนือบางแห่งและเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี 2548-2558
	MDG 5B ให้ทุกคนเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ภายในปี 2558
เป้าหมายหลักที่ 6	MDG 6B ให้ผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยโรค AIDS ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงภายในปี 2553
	MDG 6C ป้องกันและลดการเกิดโรคมาลาเรียและโรคสำคัญอื่น ๆ ในปี 2558
เป้าหมายหลักที่ 7	MDG 7A กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	MDG 7B ลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพภายในปี 2553
	MDG+ เพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้เป็นร้อยละ 8 ของพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นสุดท้ายภายในปี 2554
	MDG+ เพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยประโยชน์เป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2549
	MDG 7D ยกกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด 100 ล้านคนทั่วโลกในปี 2563
เป้าหมายหลักที่ 8	MDG 8F ร่วมมือกับภาคเอกชนดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แหล่งที่มาของข้อมูล: MDG Report 2009

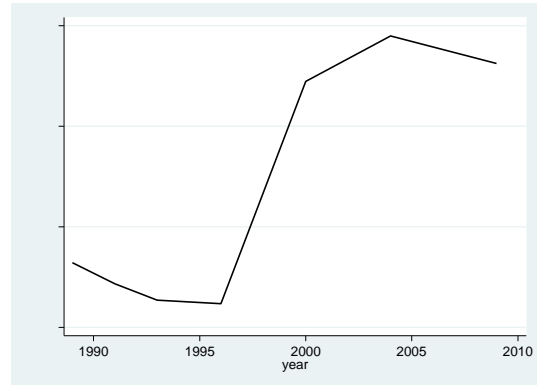
3.3 ดัชนีทางด้านสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 3.3a Forest Area (Rais)

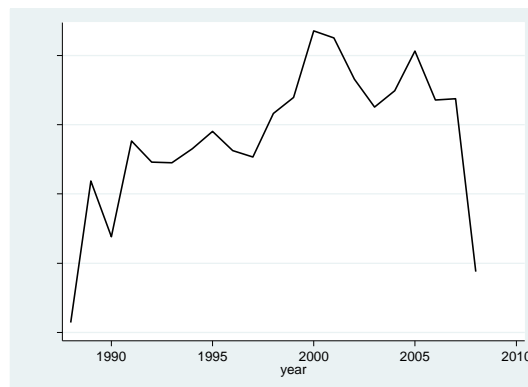
แหล่งที่มาของข้อมูล: กรมป่าไม้, 2553

รูปที่ 3.3b Mangrove area (Rais)

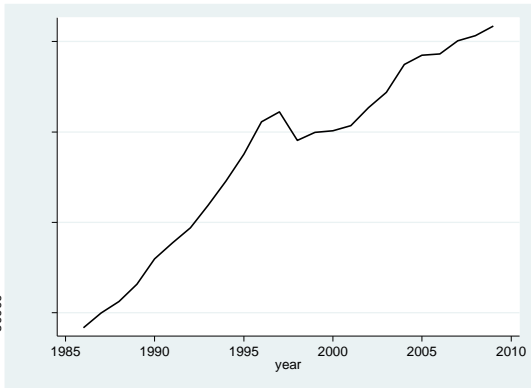
แหล่งที่มาของข้อมูล: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

รูปที่ 3.3c Coastal Aquaculture Area (Rais)

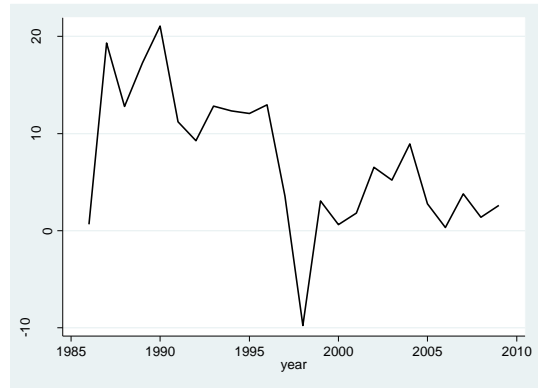

แหล่งที่มาของข้อมูล: กรมประมง

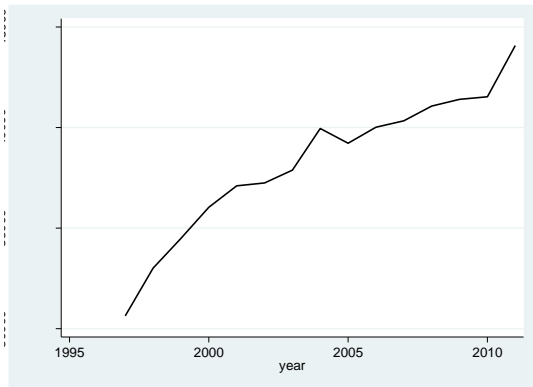
รูปที่ 3.3d Total CO2 emission (1,000 tons)

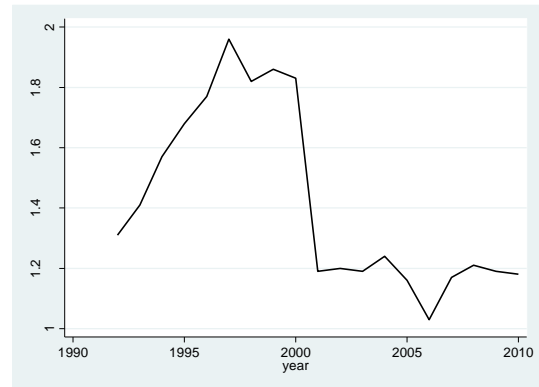
รูปที่ 3.3e Growth rate of CO2 emission (%)

รูปที่ 3.3f Solid waste (tons per day)

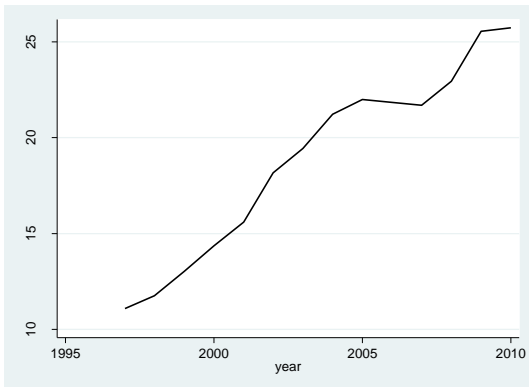

รูปที่ 3.3g Solid waste per capita per day in urban area (kilograms)

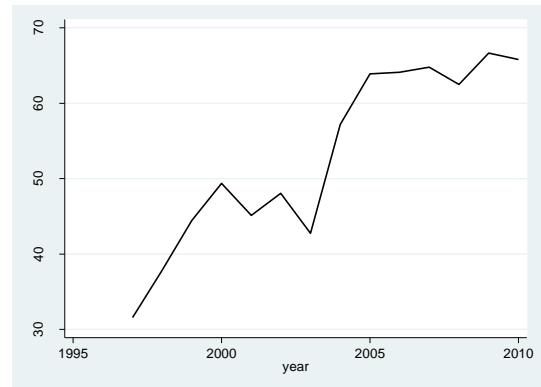

แหล่งที่มาของข้อมูล: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

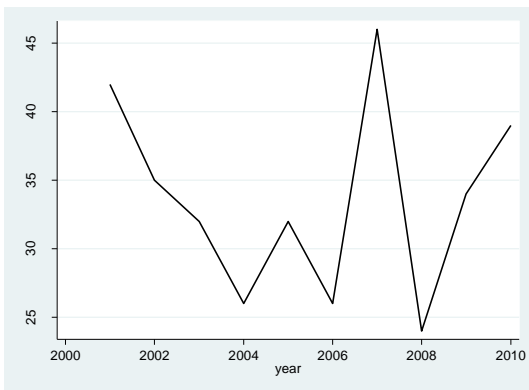
รูปที่ 3.3h solid waste recycled (%)

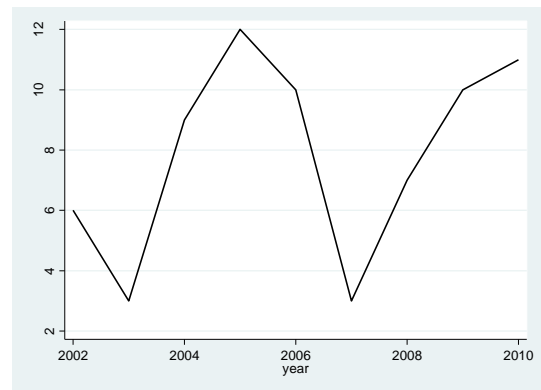
รูปที่ 3.3i Industrial waste recycled (%)

รูปที่ 3.3j Low quality surface water (%)

รูปที่ 3.3k Low marine water quality (%)

แหล่งที่มาของข้อมูล: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม